

ГРУЗИЈА ЗЕМЉА СВЕТОГ ЂОРЂА

Др Тибор Целер

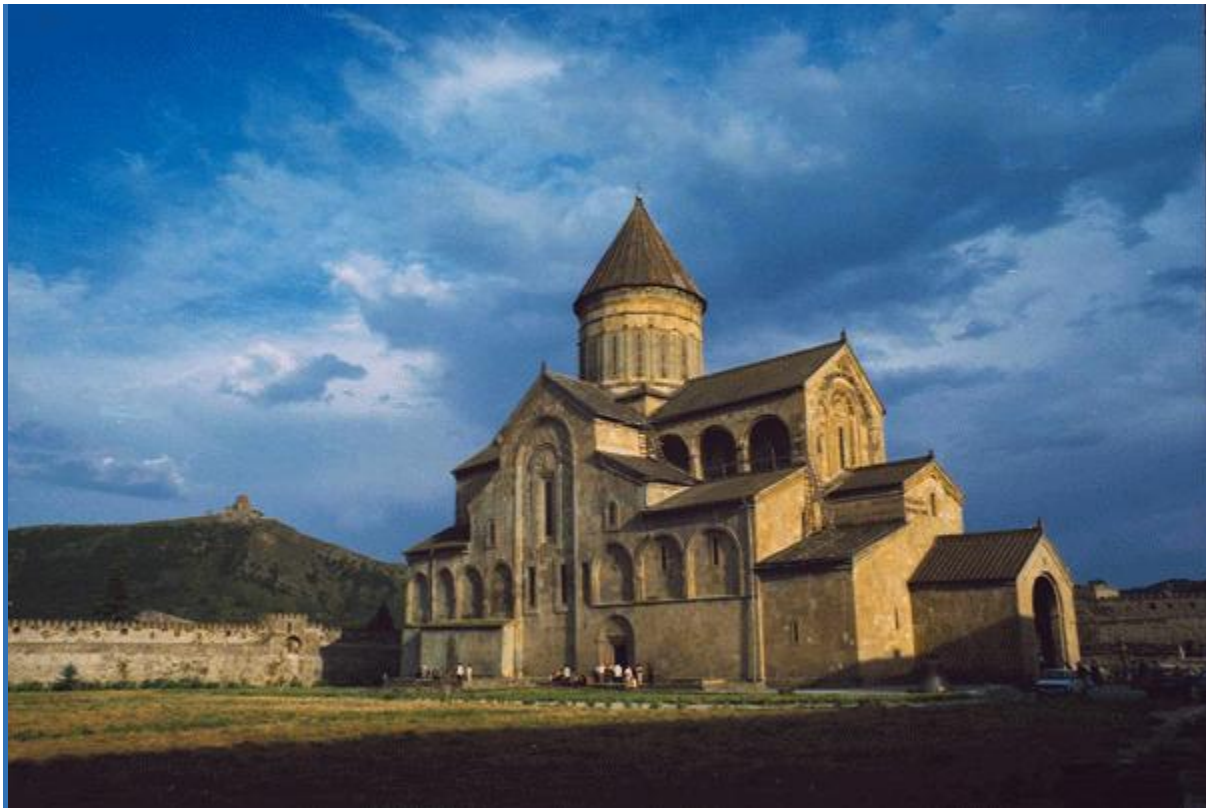

Данашња Грузија се простире на приобалном подручју Црног мора (тзв. Транскавказија) и окружују је Турска, Азербејџан и Русија. Ова држава која је поново стекла независност и суверенитет 1991. године, простире се на 69 700 км² и броји 5,8 милиона становника. **Од 5. века, њен главни град је Тбилиси (Тифлис). Назив је добила по свецу заштитнику, Светом Георгију (Ђорђу), те је постала Георгија, а руска варијанта тог имена је Грузија.**

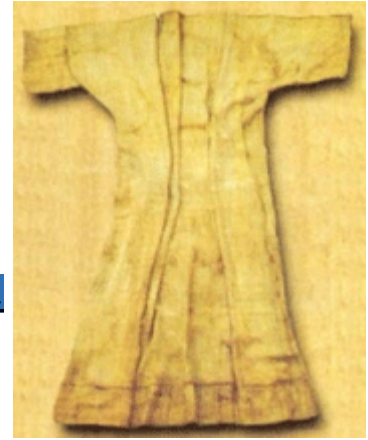
Грузија је једна од колевки древних, хиљадугодишњих цивилизација.

У Библији се староседеоци помињу као племе Калиба које води порекло од Хетита. На западу се у античко време у 4. веку формирала Иберија (Краљевина Картли), а источно од ње створена је Колхида, краљевство које се помиње и у авантурама Аргонаута.

Историја Грузије је заправо низ освајања која су се смењивала. Након владавине Грка уследила је доминација Римљана (Хадријан II је ово подручје чак лично посетио), а при крају тог периода, 337. године, грузијски народ је прихватио хришћанство. Почети дугог периода хришћанства у овој држави везују се за проповедање **Свете Нине Кападокијске**, жене која је почетком 4. века била узор светачког живота, као и за владавину краља Вактанга

Горгасалија у 5. веку. Од тога доба је хришћанство изнедрило напредну културу, а црква је постала заштитник националног идентита Грузина, који је био изложен многим опасностима. Земља Светог Ђорђа је у више наврата била подјармљена и

распарчана, но упркос томе њен идентитет и јединство су опстали све до данашњих дана. **Грузинска хришћанска црква је крајем 5. века**

стекла самосталност од римског цара Зенона, те је локалном патријарху отад допуштено да носи титулу "католикос". Последњи католикос је био шести син краља Ираклиона, принц Тајмураз, који је у периоду од 1788 до 1811. под именом Антун II руководио самосталном грузијском црквом, а потом је постао намесник руског патријарха. Овај подређени положај потрајао до пада царске Русије 1917. године, када је осамостаљивањем Грузије црква такође стекла аутокефалност. **Премда је совјетска власт од 1921. толерисала постојање институције католикоса, у року од неколико година срушила је око 1500 грузијских цркава.**

Не само да хришћанство већ скоро 2000 година утиче на живот народа, већ и сама владарска породица доводи своје порекло све до **библијског краља Давида**. На грузијском краљевском грбу, ови мотиви су присутни све до данас: на средини грбног штита налази се **покров разапетог Христа (свето платно чува се у древној престоници Мискети, на 26 километара од Тбилисија, у патријаршији Светичковели која представља срце грузијског хришћанства, а реликвија се годишње једном, 1. октобра излаже пред вернике. На грбу се налази и праћка којом је Давид победио Голијата и његова харфа, а представљен је и Свети Ђорђе како убија аждају. Иначе, у част Светог Ђорђа је током векова саграђено 365 црква.**

Након римске владавине и кратког периода независности, 645. уследила је доминација Арапа, који су у Тбилисију основали свој емират.

У 7. и 8. веку су на данашњим територијама основане **три кнежевине: Кахети, Херети (доцније Имхеретија) и Тао-Кларјети (касније Картли), као и једно краљевство: Абхазија.**

Ове територије је 1008. године по први пут ујединио Баграт III (вл. 975-1014). Највећим грузијским владарем сматра се краљ Давид IV, Градитељ (1073-1123), који је поново ујединио територију земље, успешно се супротставио покушајима инвазије Турака Селџука, поставио темеље модерне средњовековне државе и јавно одредио место и улогу Цркве.

Након инвазије Монгола 1220. године, краљица Рушудан (вл. 1223-1245) је заједно са својим двором приморана да се повуче у Куташи. Краљ Димитрије II (вл. 1271-1288) жртвовао је живот у борби за ослобођење земље од монголске доминације, те га је Црква доцније прогласила за свеца и данас га славе као **Светог Димитрија Самопожртвованог**. Међутим, Монголе је са подручја Грузије у потпуности успео да истисне тек његов потомак, Ђорђе V, Сјајни (вл. 1314-1346).

Падом Константинопоља 1453. године, нова велесила Османско царство одсекле је Грузију од Запада, те је током три столећа на смену опседају турске и персијске трупе.

Вактанг V, четврти владар самосталне грузијске Мукранске Кнежевине (вл. 1624-1659) конвертирао је у ислам, те је од персијског шаха добио име Шах Наваз, а 1659. године задобио је и трон Картлија као шахов валија (вицекраљ), док је Кнежевину Мукрани препустио брату Константину, од кога данашња грузијска краљевска породица води порекло.

СВОМ

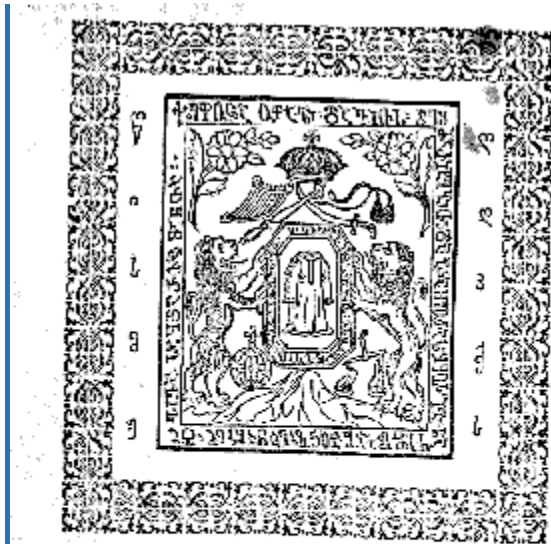
Последњи потомак Вактанга V, краљица Тамара II је 1744. постала женом хришћанског краља Кахетија, Тејмураза II (вл. 1732-1762), чиме је дошло до уједињења два краљевства, сада већ под владавином хришћанског владоца. **Тејмураз се за одбрану од сталних персијских и отоманских претњи и пљачкања обратио свом огромном суседу Русији за помоћ.**

Осамдесетогодишњи владар је године 1760. лично отпутовао у Петроград на преговоре са царицом Јелисаветом, но Руси су тада били преокупирани Седмогодишњим ратом и нису пружили очекивану помоћ (иначе, краљ је због своје поодмакле доби абдицирао у корист свог сина и **остатак живота провео на руском двору**). Соломон I (вл. 1752-1784), краљ суседне Имхеретије се отприлике у исто време **такође обратио петроградском двору за помоћ** (штавише, замолио их је да му помогну да уједини грузијске територије)

но ни он није имао среће у том подухвату.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ΣΤΙΧΟΙ ΒΙΣ ΤΟΝ ΘΕΙΟΝ ΔΑΒΙΔ.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

63

7100

Краљу Ираклиону II (1716-1798) је додуше пошло за руком да 1783. склопи уговор са руском царицом Катарином II, у којем **краљ признаје припадност Русије над Картлијем и Кахетијом**, но ни овај уговор пратично није много значајно. Наиме, када је 1795. персијски шах извршио напад на грузијске краљевине, Руси поново нису притекли у помоћ.

О овом грузијском краљу познатом по храбрости, препредености и војним успесима, својевремено је један од највећих европских војсковођа, пруски краљ Фридрих V изјавио: **"Оно што сам ја у Европи, то је Ираклион у Азији: непобедиви Херкул!** (ово је уједно и игра речи, јер име Ираклион на грчком значи Херкул).

Упркос свим овим врлинама, наравно да чак ни најуспешнији војсковођа не може да извојује победу без одређеног броја ратника. Краљ Ираклион је био принуђен да се 1795. супротстави војсци персијског цара од 40 000 ратника са трупама које су бројале свега 4500 људи, но чак и тако успео је да добије три битке. Главнина краљевих племића, штавише и рођени син оставили су га на цедилу, односно одоцнили су са ратишта са својим трупама, а потом су утекли са попришта битке. Краљ ветеран је сасвим оправдано гајио лоше мишљење о својим племићима, који су по њему

"рођени један дан пре ђавола"...

Наследник Ираклиона II постаје његов син Ђорђе II, уједно и последњи независни грузијски краљ. Владао је свега две године, а потом је гојазног и лењог владара докрајчила водена болест (срчана слабост), као и његовог оца пре тога. Дубоко религиозни владар није истински био заинтересован за јавне послове, место њих се занимао омиљеном разбирком: сакупљањем и рестаурацијом икона Светог Ђорђа.

Његову власт угрожавала су неколицина браће, те се Ђорђе обратио Русији за протекторат. Жеља му је била да са њима обнови уговор из 1783. године, како би му гарантовали одбрану Грузије од страних сила и унутрашњих опозиционих струја, али његова настојања су доживела фијаско. Цар Павле I је после Ђорђеове смрти, државе које су му припадале, припојио Руском царству (дотодашња суверена Кнежевина Мукрани доживела је истоветну судбину, док је Краљевина Имхеретија као последња међу грузијским територијама, суверенитет изгубила 1810. године).

Један од синова последњег владара, принц Александар је са својом мајком, краљицом Миријам и својом бабом, краљицом-мајком Даријом пребегао у Персију, пошто је Миријам лично убила руског генерала Лазарева, који је пристигао да ухапси чланове краљевске породице. Остале чланове породице Багратион руски војници су присилно депортовали. Руски цар је тек од 1865. године званично признао њихово краљевско порекло, доделивши им титулу царевића, а од тада се помињу и као принчеви Грузински.

Након пада императорског режима између 1918. и 1921. уследила је кратка независност, па бољшевистичко угњетавање све до 1991. године.

Багратиони (јерменски Багратуни) су најстарија живућа владарска породица у историји источног хришћанства. Првобитно су били јерменска аристократска породица, коју историјски извори по први пут помињу у 3. веку пре Христа.

У време грчке владавине већ су постављани за гувернере. Од 428. године, када је источни део Јерменије потпао под персијску власт, персијски владари су за јерменског вицекраља редовно постављали чланове породице Багратион. Пред крај арапске владавине практично су постали неограничени господари читаве Јерменије. Калифа Марвари је **748.** године Ашату (у. 826), пореклом из породице Багратион, доделио титулу шахинах (кнез кнежева), а потом му је и **византијски цар послао краљевску круну**, чиме је међународно признање постало потпуно. Отад па до 1043. године изданци породице Багратион су постајали владари Јерменије, а затим ју је Византија припојила. Ашатов другорођени син, Багат I (у. 876) постао је 842. владар Картлија, а његов унук, Адарнасе II је 888. присвојио и титулу краља. **Ускоро су на владарске тронове свих тадашњих грузијских држава доспели изданци породице Багратион.**

Грузијска породица Багратион се после владавине Константина II (1405-1412) раслојила на три дела: Имхеретија (Колхида, Лазистан), Картли и Кахати.

Директни мушки потомци последњег грузијског краља Ђорђа XII, изумрли су 1931. са принцем Александром Михајловичем (1896-1931), капетаном некадашње царске гарде, чукунунуком последњег краља. Принц је преминуо у Тулузу у Француској, не оставивши за собом наследника.

Тада су наследници главне краљевске линије постали чланови огранка Мукрани из династије Багратион. Династија Мукрани која је опстала до данашњих дана започела је са Багратором I (у. 1539), трећим сином краља Картлија, Константина II (вл. 1478-1505). Последњи суверени кнез, Константин (1782-1842) је после губитка трона поживео још 41 годину. **Руски цар га је доцније чак прогласио и за руског генерала.** Кнежева мајка била је кћерка краља Ираклиона II, чиме је **данашња глава породице потомак последњег сувереног грузијског владара у седмом колелу.**

После кнеза Константина, на положај главе породице дошао је његов син, принц Ираклион (1813-1892), који се попут цара Александра II, такође оженио принцезом из породице Долгорукиј. Њиховог сина, принца Александра (1853-1918), генерала руске царске војске и уједно следећу главу породице, убили су бољшевици 1918. код Пјатигорска. Александров син, принц Ђорђе (1884-1957) чукун-чукунунук грузијског краља Ираклиона II, годинама се борио против напада

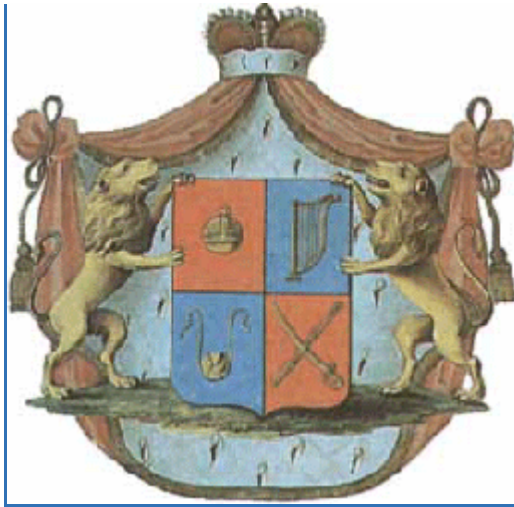
совјетских трупа на његову домовину, а затим је био приморан да емигрира. Године 1944. настанио се у Мадриду. Родило му се троје деце: Ираклион, Марија и Леонида.

Принц Ираклион (1909-1977) се од своје прве жене која је била руског порекла, рано развео и други брак склопио са италијанском грофицом Маријом Антоанетом Пасквини, но нажалост ни овај брак није био дугог века, јер је грофица 1944. умрла при порођају свог првог детета, данашње главе породице, принца Ђорђа*. Обудовели принц се касније упознао са шпанском инфанткињом Маријом Мерцедес (1911-1953), с којом је пак могао да се ожени тек након што је глава тадашње царске породице, велики војвода Владимир (који је касније постао Ираклионов зет) породицу Багратион и формално поново убројао на одговарајуће место високог племства, то јест, Ираклион је, као легални и директан потомак једне некадашње владарска породице, сматран за патрију одговарајућег ранга за краљевски брак који је требало да склопи са шпанском принцезом. Брачном пару рођено је двоје деце. Принцеза Марија Паз (1947) тренутно са другим мужем живи у Грузији и има једну кћерку. Принц Баграт (1949) се оженио са једном шпанском маркизом са којом живи у Мадриду и имају једног сина и једну кћерку.

Принц Ираклион, након што је по други пут постао удовац, оженио се чак и по четврти пут, овога пута са маркизом од Карсанија, кога га је надживела 17 година.

Тренутно се за поглавара грузијске краљевске породице сматра већ поменути принц Ђорђе (Георгије), старији син принца Ираклиона. Принц са својом породицом живи у граду Малаги у Шпанији. У младом добу по занимању је био возач рели-трка. **Освојио је титулу шампиона државе укупно дванаест пута.**

Моментално је намештеник познате фабрике аутомобила. Краљ Хуан Карлос спада у круг његових пријатеља. Принц се женио два пута, од прве супруге има троје деце: принцеза Марија Антоанета (1969) склопила је брак 1996. године, док су њена браћа, принчеви Ираклион (1972) и Давид (1976) још нежењени**. Друга супруга принца Ђорђа је принцеза Нурија Љопис Олијарт (1953) пореклом из Барселоне, са којом има једног сина, принца Гурамија (1984).

Принц Ђорђе је по први пут посетио домовину својих предака 1995. године, приликом поновне сахране његовог деде и бабе (принца Георгија Александровича и принцезе Елене). На погребној церемонији у катедрали Сион у Тбилисију, коју је водио католикос Илија II, поред принца учествовали су и његова тетка, велика војвоткиња Леонида, затим сестричина у првом колену, велика војвоткиња Марија Владимировна, поглаварка руске царске породице, као и Маријин син, царевих Георгије Михаилович и председник Грузије, Едуард Шеварнадзе.

Млађа сестра принца Ираклиона, принцеза Марија (1911-1992) удавала се чак три пута, али потомства није могла да има. Принцеза је последње дане живота успела да проведе у родном граду Тбилисију који је тада већ поново стекао самосталност.

Најмлађе дете, принцеза Леонида (1914) најпре је склопила брак са једним Американцем, а три године касније, 1937. године се развела. Из овог брака потиче њихова кћерка, Хелен. **Принцеза Леонида се по други пут удала у Лондону, за великог војводу Владимира, старешину руског императорског дома. Њихова кћи јединица, велика војвоткиња Марија данас је наследница руског трона.**

Ово није било прво званично венчање између Романових и Багратиона: принцеза Татјана (1890-1979), унука цара Николаја I, постала је 1911. супруга принца Константина Багратиона-Мукранског (1889-1915), који је пак био унук последњег владара Мукранија. Цар Николај II дао је сагласност за овај брак и није га прогласио морганатским. Брачни пар је добио сина и кћерку, али је мушки потомак са свега 26 година погинуо служећи на фронту. Принцеза Татјана се после шестогодишњег удовиштва поново удала, но њен други муж је - након само три месеца - такође преминуо. Разочарана у живот и погођена ударцима судбине, принцеза је након свега овога положила монашки завет и у 89-ој години преминула је као настојница једног православног манастира у Јерусалиму.

Досад је било речи о потомцима уједињене краљевске куће Картлија и Кахетија, такође је представљен и огранак Мукрани који данас оличава грузијску краљевску породицу, но ради целовитости треба поменути и краљевску породицу Имхеретије, која је међу грузијским династијама последња изгубила независност.

Прву краљевску породицу Имхеретије основао је 1258. године Давид Нарин, син већ поменуте краљице Русудани и једног селџучког принца. Ова грана је доцније изумрла. Другу краљевску грану основао је унук Константина II, Баграт II, који је ову титулу носио између 1445. и 1465. године, а потом је ступио на трон Картлија. Историја краљевске породице Имхеретије се затим наставља са његовим сином, краљем Александром II. Последњи суверени владар Имхеретије био је Соломон II (вл. 1773-1815), чију је државу цар Александар I године 1810. припојио Русији. Владар лишен престола уточиште од депортације потражио је у Турској.

Пошто није оставио потомства, након његове смрти се главна краљевска линија наставља са потомцима његовог стрица, краља Соломона I (в. 1751-1784). Чукунунук Соломона Првог, принц Ђорђе (1872-1932) се после бољшевичке револуције настанио у Лос Анђелесу, где се бавио разноликим делатностима: радио је као фармер, био је писац и филозоф. Његова три сина су последња три мушка потомка краљевске породице Имхеретије. Пошто мушког наследника није било, смрћу најдуговечнијег

сина, принца Константина Имхеретског породица је по мушкој линији изумрла, а њихово владарско право тиме је прешло на поглавара огранка Мукрански, принца Ђорђа. Најмлађи од браће, принц Микаел (1900-1975), који је такође радио као фармер, имао је три кћерке које су и данас живе.

Принцеза Тамара (1926) се развела од првог мужа и 1967. постала је жена ирског барона Чарлса О'Хејгена. Приликом венчања млада је имала 41, а младожења свега 22 године. Брак је 1984. окончан разводом.

Муж принцезе Наталије (1930), египтолог, генеалог, енолог и писац био је 35 година старији од супруге. Наталија тренутно живи у Монаку, сада већ као удовица.

Принцеза Надеида (1941) живи у Швајцарској и развела се од мужа немачког порекла након 28 година брака.

*Упокојио се 2008. године.

**Оженио се Њ.К.В. Принцезом Аном Багратион-Грузинском 2009. године, а 2011. године им је рођен син - Њ.К.В. Принц-Наследник Гиорги Багратион Багратиони.

